इंदिरा गांधीच्या नेतृत्वाच्या उदय

इंदिरा गांधी यांचा जन्म 19 Nov 1917 रोजी एका काश्
कुटुंबात झाला अलाहबाद येथे त्यांचे वडील पं नेहरू
स्वातंत्र्य चळवळीतील एक प्रमुख नेते असून त्या
एकुलत्या एक कन्या होत्या. आई लहानपणी असताना
वारल्या म्हणून मार्गदर्शक भूमिका वडील पं नेहरूंनीच
बजावली. 1934 पर्यंत त्या आधुनमधुनच्या शाळेमध्ये जात
कारण त्यांनी घरीच शिक्षण शिकविण्यासाठी येत.
टोपणनाव प्रियदर्शनी आहे. महाविद्यालयीन शिक्षण
भारतात तर काही शिक्षण oxford विद्यापीठ लंडन
येथे झाले. 1941 च्या आसपास oxford मधून शिक्षण
न घेता त्या परतल्या इंदिरा गांधी व फिरोज गांधी हे
दोघेही London School of Economics मध्ये शिकत
दोघांच्या विवाहानंतर राजीव व संजय ही दोन मुले झाली
इंदिरा गांधीनी लहान असताना मुलामुलींची वानरसेना
स्थापून त्यात कार्य केले होते 1960 मध्ये फिरोज
गांधीचा मृत्यू झाला.

ली . वानर
मुली . मांजरी

✱ इंदिरा गांधीजींची राजकीय कारकीर्द

1959 मध्ये इंदिरा गांधी राष्ट्रीय काँग्रेसच्या अध्यक्ष बनल्या
लालबहादूर शास्त्री यांच्या काळात माहिती व नभोवाणी
पद सांभाळले. याच काळात मद्रासमध्ये हिंदी
राष्ट्र भाषा असू नये यासाठी दंगली झाल्या त्या
दंगली शांत करण्याचे कार्य इंदिरा गांधीजींनी केले.
1965 भारत पाक युद्धाच्या वेळी त्या काश्मिर प्रांतात सुपू
घालण्यासाठी गेल्या होत्या पाक युद्धानंतर झालेल्या
ताश्कंद करारात लालबहादूर शास्त्री यांचे निधन झाले
तत्कालीन काँग्रेसचे अध्यक्ष K कामराज यांनी इंदिरा गांधी
पाठिंबा दिला व इंदिरा गांधी भारताच्या पंतप्रधान
झाल्या.

इंदिरा गांधी यांचा पंतप्रधान कालखंड

PM पदावर येताच काँग्रेसमध्ये दोन गट पडले. समाजवादी पक्षाचे नेते राममनोहर लोहिया इंदिरा गांधीजींना गुंगी गुडिया म्हणून संबोधायचे PM पदावर विराजमान झाल्यावर झालेल्या निवडणूकात काँग्रेसचे 60 जागाचे नुकसान म्हणून मोरारजी देसाईंना उपपंतप्रधान व अर्थमंत्री पद दिले अखेर 1969 ला काँग्रेसचे दोन गट निर्माण झाले याच वर्षी इंदिरा गांधीजींनी 14 बँकाचे राष्ट्रीयीकरण. भारत पाक युध्दात महत्त्वाची भूमिका बजावली केले 1 कोटि निर्वासित पाक मधून आलेल्या निर्वासित लोकांना सहकार्य केले. बांग्लादेशाच्या निर्मितीत इंदिरा गांधी यांनी महत्त्वाची भूमिका बजावली

आणिबाणीचा कालखंड

June 1975 मध्ये इंदिरा गांधी ने विद्यार्थी आंदोलन काँग्रेसमधील दुफळी याला क्षमवण्यासाठी आणिबाणी जाहिर केली. याचा परिणाम म्हणून 1977 मध्ये भारतात मोरारजी देसाई यांच्या नेतृत्वाखाली जनता पक्षाचे सरकार आले या कालखंडात मोरारजीनी केलेले प्रयत्न फसले दारू बंदी 1980 मध्ये झालेल्या निवडणूकीत इंदिरा गांधी भरगोस मतानी निवडून आल्या व देशाच्या PM पदावर विराजमान.

इंदिरा गांधीची हत्या

31 oct 1984 यांचे दोन अंगरक्षक सतवंतसिंग आणि बेयंतसिंग यांनी ऑपरेशन ब्लूस्टारचा बदला म्हणून त्यांच्यावर गोळीबार केला यात इं गांधी यांचा मृत्यू झाला 1971 मध्ये केलेल्या कार्याबद्दल राष्ट्रपती व्ही व्ही गिरी यांनी इंदिरा गांधीजींनी भारतरत्न पुरस्कार देऊन सत्यांस गौरव केला 2011 मध्ये बांग्लादेशात केल्याल्या कार्यामुळे बांग्लादेशाचा सर्वोच्च नागरी पुरस्कार बांग्लादेश स्वाधिन

सन्मान हा सर्वोच्च नागरी पुरस्कार मरणोत्तर देण्यात आला. अमेरिकेच्या दबावाला न घाबरता भारता अण्वस्त्रधारी बनवणे इंदिरा गांधींनी केले दिल्ली येथील त्यांची समाधी शक्ती स्थळ म्हणून प्रसिद्ध आहे.

इंदर म्होनत्रा, कॅथेरी फ्रँक, पी.सी अॅलेक्झांडर सागरी घोष प्रणय डॉम मोराईस इ इंदिरा गांधीजींवर पुस्तके लिहीली आहेत.

इंदिरा गांधी व आणिबाणी

भारताच्या इतिहासात 1975 ते 1977 हा २१ महिन्याचा काळ तत्कालीन पंतप्रधान इंदिरा गांधीयांनी देशाची राष्ट्रीय सुरक्षा धोक्यात असल्याचे कारण सांगून देशव्यापी आणिबाणी जाहिर केली. अष्ट्रीय राष्ट्रपती फकुद्दीन अली अहमद यांनी संविधानातील कलम ३५२(१) आणिबाणी जाहिर केली. ही आणिबाणी 25 June 1975 लागू झाली. इंदिरा गांधींनी लोकशाही स्थगित करून भारताच्या प्रशासनाचे सर्वाधिकार आपल्या हाती घेतल्या. निवडणूका अमर्याद कालावधीसाठी पुढे ढकलल्या जयप्रकाश नारायण, अटलबिहारी वाजपेयी जॉर्ज फरन्याडिस, यांना तुरुंगात डाबण्यात आले. प्रसार माध्यमावर गदा आणली. राष्ट्रीय स्वयंसेवक व इतर संघावर बंदी घातली. आणिबाणीच्या विरोधात अनेक लोकांनी बंड केले. समाजवादी पक्षाच्या अनेक कार्य केल्याने तीव्र लढा उभा केला. या लढ्यात मृणाल गोरे पन्नालाल सुराणा, प्रभुभाई सिंगवी यांनी मोठे योगदान दिले.

मार्च 1977 सालच्या लोकसभा निवडणूकीनंतर २१ March 1977 रोजी आणिबाणी उठवण्यात आली. या निवडणूकीमध्ये कॉंग्रेस पक्षाचा पराभव झाला जनता पक्षाचे मोरारजी देसाई भारताचे पहिले कॉंग्रेसोत्तर पंतप्रधान बनले इंदिरागांधीजी रायबरेली लोकसभा मतदार संघातून हार पत्करली

आणिबाणीची कारणे
1975 ६ महीने
याने 1971 च्या निवडणूकीत इंदिरा गांधीने सरकारी
यंत्रणेचा ८ गैरवापर करण्याचा आरोप केला व पुढील
८ वर्ष विधानसभा व लोकसभा निवडणूका लढवण्यासाठी
बंदी घातली 24 June 1975 ला अलाहबाद उच्च
न्यायालयाच्या निर्णयाला सर्वोच्च न्यायालयाने काही
अटी घालून स्थगिती दिली. तसेच संसदेचे सदस्य
राहण्यास इंदिरा गांधीजींनी परवानगी दिली. मात्र
संसदेच्या कामकाजात सहभागी होऊ नये असे
स्पष्ट केले.

आणिबाणी सुरू होणार आहे कळताच जयप्रकाश
नारायण व विरोधी पक्षातील अनेक नेते यांनी
दिल्लीच्या रामलीला मैदानावर मोठ्या सभेचे
आयोजन केले 25 June या दिवशी देशात आणिबाणी
घोषणा अनेक लोकांना अटक, मुख्य वर्तमानपत्रांचा
वीजपुरवठा खंडीत

आणिबाणीची ४० प्रत्यक्ष कार्यवाही सुरू झाली
जमात - ए - ईस्लामी, आनंदमार्ग, RSS अशा
२६ संघटनांवर बंदी 25 June 1975 - 21 March 19
आणिबाणीचा कालखंड

इंदिरा गांधी व परराष्ट्र धोरण
भारत स्वतंत्र झाल्यानंतर पं नेहरूंनी अलिप्ततावादी
चळवळ वेगाने समोर नेली. जगातल्या ६० देशात आ
दुतावास कार्यालय स्थापन केले. पं नेहरूनंतर इंदिरा
गांधीजींनी 1971 पासुन 1984 पर्यंत भरपूर कार्य
बांग्लादेश स्वतंत्र करणे आंतरराष्ट्रीय राजकारणात
दबदबा वाढवणे सोव्हिएत रशियाशी असलेले सं
अधिक दृढ करणे परंतु यामुळे अमेरिका आपसुक
पाकच्या बाजूला गेली.

1974 मध्ये केलेल्या पहिल्या अणुचाचणीनंतर USA भारतावर बहिष्कार टाकला या दोन्ही घटकानामुळे भारताचे अमेरिकेशी शत्रुत्व वाढत चालले आहे असा दृढ होत गेला. अमेरिकन राष्ट्राध्यक्ष निक्सन यांची इंदिरा गांधीवर नाराजी होती. विशेषता 70 च्या दशकाच्या अखेरिस भारत अलिप्ततावादापासून दूर सरकला आणि प. राष्ट्रापेक्षा साम्यवादी रशिया आपल्याला जवळचा वाटू लागला. 1980 मध्ये परत इंदिरा गांधीजी सत्ता आल्यानंतर इंदिराजींनी अमेरिकेशी व पश्चिमात्य देशाशी असलेल्या संबधांची नव्याने बांधणी करण्याचा प्रयत्न केली इंदिरा गांधीने रशियाशी जवळीक साधल्याने जागतिक स्तरावर भारताचा दबदबा निर्माण झाला.

*1971 मध्ये USA च्या सर्वेक्षणानुसार इंदिरा गांधी जगातील सर्वात लोकप्रिय महिला बनल्या. आशिया खंडातील देशाशी चांगले संबंध प्रस्थापित केले. याचबरोबर करण्यासाही अफगाणिस्तान, भूटान, बांग्लादेश, बर्मा चीन नेपाळ श्रीलंका इ शेजारी देशाचा दौरा करून त्यांच्याशी संबंध प्रस्थापित केले याचबरोबर फ्रान्स, जर्मनी गुयाना, हंगेरी इराण, इराक, इटली, अल्जेरिया, अर्जेंटीना, ऑस्ट्रेलिया, बेल्जियम, ब्राझील कॅनडा, जपान न्युझीलँड मॉरिशियस, इंडोनेशिया मलेशिया, सिंगापूर स्विझर्लंड स्वीडन थायलँड व्हेनेझुयेला मॅक्सिको ब्रिटन इ देशांचे दौरे केले.

जयप्रकाश नारायण - यांना जे.पी या नावाने ओळखतात राजनैतिक नेता स्वातंत्र्य सेनानी, समाजसेवी आंदोलनकारी लोकनायक व नावाने ओळख जन्म 11 oct 1902 मध्ये UP मधील बलीया या ठिकाणी झाला मृत्यू 8 oct 1979 पटना येथे झाला

राष्ट्रीय कॉंग्रेस आणि जनता दलात आयुष्य भर कार्य
1942 च्या भारत छोडो आंदोलनात जे पी ची महत्वाची भूमिका होती. भूमिगत आंदोलनात : गांधी, नेहरू, पटेल यांना अटक झाल्यानंतर भूमिगत आंदोलनाच्या मार्फत इंग्रजाविरुद्ध कार्य केले.

जे पी यांचे प्राथमिक शिक्षण पटनामध्ये पूर्ण झाले विद्यापीठ शिक्षण अमेरिकेतील California यात पूर्ण केले. विद्यापीठीय शिक्षण घेत असताना वेगवेगळ्या ठिकाणी काम केले राजेंद्र प्रसाद स्थापलेल्या यांच्या बिहार विद्यापीठात ही शिक्षण घेतले. अच्युतराव पटवर्धन, N. C गोरे, मिनू मसानी, CK नारायणस्व MH नेत्यासोबत भेट घेवून 1934 मध्ये Congress कॉंग्रेस Socialist Party ची स्थापना केली. दुसऱ्या महायुद्धात इंग्रजाविरुद्ध प्रसार प्रचार केला. (1939-1945) म्हणून ब्रिटीशांनी त्यांना पकडले सुभाषचंद्र बोस यांच्या प्रयत्नामुळे यांची सुटका झाली.

जयप्रकाश नारायण आणि विद्यार्थी आंदोलन

15 June 1975 जयप्रकाश नारायण यांनी बिहारमधील पटना येथे गांधीमैदानात विशाल विद्यार्थी समुहाच्या समोर संपूर्ण शिक्षणात क्रांतीची घोषणा केली. भ्रष्टाचार बंद करणे, बेरोजगारी दूर करणे, शिक्षणात क्रांती आणणे, संपूर्ण राज्यव्यवस्थेमध्ये परिवर्तन आणणे यांच्यासाठी संपूर्ण क्रांती आवश्यक आहे.

या क्रांतीमध्ये सर्वात महत्वाचा धागा विद्यार्थी होता. संपूर्ण क्रांतीची घोषणा जे पी ने इंदिरा गांधीची सत्ता उखडून टाकण्यासाठी केली होती. विद्यार्थ्यांच्या या आंदोलनात जे पी ना <u>लोकनायक</u> म्हणून ओळखले जाऊ लागले या आंदोलनात एकूण 7 क्रांतीची समावेश होतो (राजनैतिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, बौद्धिक, शैक्षणिक, आध्यात्मिक) या सात क्रांतीला मिळून संपूर्ण क्रांती होती.

इ. गांधी निवडणुकीचा प्रचारात शासकीय यंत्रणेचा गैरवापर केल्यामुळे अलहाबाद उच्च न्यायालयाने निकाल दिला

आणिबाणी
1975
1977

संपूर्ण क्रांतीला या लाटा इतक्या भयावह होत्या की केंद्रातील कॉंग्रेसच्या सत्तेला बाजूला व्हावे लागले 1977 मध्ये जनता पक्षाचे सरकार आले. जे पी यांच्या घोषणेमुळे भारतातील तरुणवर्ग रस्त्यावर येत होता. बिहारमधील या क्रांतीची चिंगारी देशातल्या प्रत्येक राज्यात भडकली. लालुमुनी चौबे, लालुप्रसाद यादव नितीशकुमार, रामविलास पासवान, सुशिल मोदी ह आजचे सर्व नेते विद्यार्थी आंदोलनाचेच फलीत आहेत.

या आंदोलनाची खरी सुरुवात 18 March 1974 ला झाली. याच काळात भारतात आणि बिहारमधल्या विधानसभेचे राज्यपाल दोन्ही सदनांना संबोधित करणार होते. विद्यार्थ्यांची योजना अशी होती की राज्यपालाला विधानमंडळात जाण्यापासून रोखणे. विरोधी पक्षातल्या नेत्यांनी राज्यपाल R. D भंडारे यांच्या अभिभाषनावर अगोदर बहिष्कार टाकला होता. इथूनच आंदोलनाची सुरुवात झाली. जे पी च्या आंदोलनामुळे इंडिया इज इंदिरा आणि Indira is India
India is Indira and Indira is India हा घटक नष्ट झाला.

बिहार विद्यार्थी आंदोलनाच्या अगोदर गुजरातमधील विद्यार्थ्यांनी कॉंग्रेस सरकार विरुद्ध Jan 1974 मध्ये आंदोलन सुरु केले होते. पोलिसांनी केलेल्या कारवाईमुळे आंदोलन आणखी भडकले म्हणून इंदिरा गांधी भडकलेले आंदोलन बंद करण्यासाठी गुजरातमध्ये राष्ट्रपती राजवट सुरु केली.

भुवनेश्वर मध्ये इंदिरा गांधीच्या भाषनामुळे जे पीच्या आंदोलनाच्या निर्मिती झाली असे म्हटले जाते. इंदिरा गांधीना या गोष्टीचा पश्चताप झाला. म्हणून त्यांनी जे पीना पत्र लिहून दोघांतील मधूरसंबंध निर्माण करण्याचे प्रयत्न केले परंतू या पत्राचा जेपीवर प्रभाव पडला नाही.

16 Aug 1946 कृती दिन
इंदिरा गांधी 1966 - 77 / 1980 - 84]- कालावधी PM

जे पी. च्या आंदोलनात दुकानदार, ट्रेन, बस, रस्ता, रोको रेल्वे ट्रॅक जॅम, रेल्वे तोडफोड झाले. आंदोलकाविरुद्ध पोलिसांनी कारवाही हजारो विद्यार्थी तुरुंगात डांबले यात महिला आणि मुलींचाही समावेश होता. कैद्यांना हजारीबाग भागलपुर, मुजफ्फरपुर दरभंगा समस्तीपुर, आरा, बांकीपुर पटना इ. ठिकाणी ठेवले काही ठिकाणी पोलिसांनी गोळीबार केला यात अनेकाचा मृत्यू झाला याच काळात अलाहाबाद उच्च न्यायालयाने इ. गांधी दोषी 25 June 1975 दिल्लीच्या रामलीला मैदानावर जे पी. रॅली याच दिवशी इंदिरा गांधीने आणिबाणी लावली 1977 मध्ये याचा परिणाम देशात पहिल्यांदाच गैरकॉंग्रेसची सरकार आली.

जनता पक्षाचे सरकार

23 March 1977 रोजी मोरारजी देसाई देशाचे पहिले गैरकॉंग्रेस PM झाले, जनता पक्षाला 330 जागा 295 जागा मिळाल्या इंदिरा गांधी यांच्या रायबरेली मतदार संघातून पराभूत झाला. राजा नारायण यांनी त्यांना पराभव केला अमेठी मधून संजय गांधी यांचा पराभूत झाला मोरारजी देसाई यांच्या मंत्रीमंडळातील मंत्री बाबू जगजीवन राम संरक्षण मंत्री. मधु दंडवते - रेल्वेमंत्री

अ. बि वाजपेयी - विदेशी मंत्री
चरणसिंग - गृहमंत्री
H. M पटेल - अर्थमंत्री
जार्ज फरन्यानडिस - उद्योगमंत्री
शांती भूषन - कायदामंत्री

जनता पक्षाने इंदिरा गांधीची ~~व~~ चौकशी करण्यास शहा आ... नेमला ज्याचे अध्यक्ष जे. सी शहा होते (निवृत्त न्याया... आणिबाणीच्या काळात केलेल्या कारवाईची चौकशी

27 May 1977 बिहारमधील बेलची या ठिकाणी दलितांना जाळण्यात आले स्त्रियावर अत्याचार झाले तेथे कोणताही व्यक्ती गेला नाही. इंदिरा गांधी पावसाळा असताना हत्तीवर बसून भेट देण्यासाठी गेल्या इंदिरा गांधीचा वाढता प्रतिसाद पाहून तत्कालीन गृहमंत्री चरणसिंग इंदिरा गांधीला oct 1977 मध्ये अटक करण्याचे ठरवले 3 oct रोजी त्यांना राहत्या घरातून अटक परंतू इंदिर गांधीच्या बाजूने काही न्यायालयाने आदेश दिले होते म्हणून त्यांना दिल्ली बाहेर नेता येणार नाही ~~जेस्तु~~ नंतर इंदिरा गांधीला पोलिसांना दिल्लीत आणले. आरोपपत्र कमकुवत होते. उलट लोकांची जनता पक्षावरच नाराजी झाली.

1978 मध्ये कॉंग्रेसमध्ये फुट इंदिरा गांधीजींच्या संजय गांधीकडे र झुकणारा कॉंग्रेसचा गट मान्य नव्हता संजय गांधीने इंदिरा गांधीला संकट काळात खूप सहकार्य जनता पक्षाला होते कॉंग्रेसमध्ये हे काही लोकांना न आवडले । Jan 1978 कॉंग्रेसमध्ये फुट इंदिरा गांधी च्या पक्षाला congree (I) व सुवर्णसिंग यांच्या नावामुळे congree (s) असा गट ओळखला जाई (Syndicate)

इंदिरा गांधींचा कालखंड 1980-84

मोरारजी देसाई जे पी, जगजीवन राम अटलबिहारी वाजपेयी यांचा सर्वांचा प्रभाव कमी झाला 1980च्या लोकसभा निवडणूकीत इंदिरा गांधीनी संपूर्ण भारतभर दौरे करून परत एकदा सत्ता खेचून आणली Jan 1980 त्या पंतप्रधान झाल्या. कॉंग्रेस संसदीय मंडळ नेता म्हणून त्यांची निवड झाली. या कालखंडात संजय गांधीच्या मारुती गाडीच्या भ्रष्टाचार समोर आला. पंजाबमधील शिखांनी स्वतंत्र्य खलिस्तानच्या बाजूने असलेल्या शीख तरुणांनी oct 1984 मध्ये शीखांचे अमृतसर मधील सुवर्णमंदिर ताब्यात घेतले इंदिरा गांधीने भारतीय सैन्य पाठवून ऑपरेशन ब्लू स्टार राबवले याचा बदला म्हणून दोन शीख अंगरक्षकांनी 31 oct 1984 रोजी इंदिरा गांधी हत्या केली.

पंजाबमधील दहशतवाद

1942 क्रिप्स योजना भारतात आल्यानंतर आजाद पंजाबची घोषणा परंतु या मागणीची फारसी दखल घेतली नाही मास्टर तारसिंग यांनी स्वतंत्र्य शिख्खीस्तानाचीमागणी केली. 1947 मध्ये पाक ची निर्मिती धार्मिक आधारावर घडून आली. पंजाब हा स्वायत्त प्रदेश व्हावा अशीच मागणी या काळात शीखांनी केली मास्टर तारासिंग यांनी 1960 मध्ये शांततापूर्वक आंदोलन पंजाबमधील प्रश्नासाठी 48 तास उपोषण करून आत्मदहनाची धमकी दि त्याचाच परिणाम म्हणून 1966 मध्ये पंजाब हरियाणा ही स्वतंत्र राज्य निर्माण झाली परंतु दोघांची राजधानी संयुक्तपणे चंदीगडच ठेवण्यात आली. चंदीगड पंजाबला मिळावे अशी मागणी शिखांची होती इंदिरा गांधीजींनी ते मान्य केले परंतु त्याच्या बदल फजिका व अबोहर ही तालुके हरियाणाला देण्यातचे ठरवले ही मागणीआज तशीच आहे 1981 संत लांगोवाल यांनी इंदिरा गांधीजीकडे मागणी केल्या

• पंजाब हरियाणात पाण्याचे योग्य वाटप
चंदीगड पंजाबला मिळावे

दहशतवादाचा उदय

जर्नल सिंग भिंद्रनवाले याने खलिस्तानाची मागणी करून जगतसिंग चव्हान यांच्या खलिस्तान मागणीचे पुर्नजीवन केले भिंद्रनवाले यांनी 1980 मध्ये निरंकारी पंथाच्या प्रमुखाची हत्या केली येथुनच दहशतवाद सुरू झाला बँका सरकारि अधिकारी, दुकाने यावर हल्ले व बॉम्बस्फोट 1983 सुवर्णमंदीरासमोर उपमहानिरीक्षक A.S अटवाल यांची हत्या सुवर्णमंदिरात लष्करी साहित्याचा साठा करून दहशतवादाचे प्रशिक्षण देण्यात येऊ लागले. अकाली दलापेक्षा आपण श्रेष्ठ आहोत हा दावा त्यांनी केला तत्कालीन पंतप्रधान इंदिरा गांधीजींनी जरनल सिंग भिंद्रनवाले यांना बाहेर काढण्यासाठी लष्करी कारवाई करण्याचे ठरवले त्याला ऑपरेशन ब्लू स्टार म्हणतात
5 June 1984 लष्कराने सुवर्णमंदिरात प्रवेश करून भाविकांची सहिसलामत ~~स~~ सुरका केली व दहशतवाद्याना ठार केले यामुळे सुवर्णमंदिरात पावित्र धोक्यात आले शीखांची सरकार विरुद्ध नाराजी वाढली व 31 oct 1984 इंदिरा गांधीची हत्या त्यानंतर पंतप्रधान राजीवगांधी व लोंगोवाल यांच्यात करार या करारने पंजाबमधील दहशतवाद कमी झाला अकाली दल पंजाबमध्ये सत्तेवर आले.

Page No.
Date

आसाम

कांगरु हे प्राचीन नाव असून याठिकाणी अहोम राज्याची राजधानी होती दुसरे लोक चहाच्या मळ्यात काम करण्यासाठी येणे हे आसाममधील लोकांना खटकणारे होते म्हणून आसाम मध्ये दहशतवाद चालना मिळाली या घुसखोरामध्ये मुस्लीम जास्त होते आसामी व बिगर आसामी यांच्यात संघर्ष चालू होता पंतप्रधान लाल बहादूर शास्त्री यांनी निवाडामंडळ स्थापन करुन 3 lakh लोकांना बांगलादेशात पाठवले होते विष्णुराम मेडी व B.P चालीहा यांनी 1970-69 मध्ये (आसामचे CM) घुसखोराविरुद्ध कारवाई पण पद गमावले आसाममध्ये आलेले इतर प्रांतीय जमीनी खरेदी करु लागले प्रांतात मालमत्ता घेणे मतदान यादीत नाव टाकणे यामुळे मूळ आसामी यांच्यावर अन्याय होत आहे अशी भावना निर्माण झाली यातून एका आसामी आदिवासी विद्यार्थ्याच्या मृत्यूच्याने रुपांतर हिंसाचारात झाले केंद्रसरकारने आसाममध्ये निवडणुका जाहिर केल्या आसामींनी बहिष्कार टाकला फक्त २०% लोकांनी मतदान केले होते.

आसाम करार (15 Aug 1985)

आसाममधील हिंसाचार थांबण्यासाठीचे नेते व राजीव गांधी यांच्या 15 Aug 1985 करार यात प्रमुख नेते प्रफुल्लकुमार महन्तो, भृगुकुमार फुकन व भ्रीदशर्मा यांच्यात करार झाला.

तरतुदी

1) परकीय नागरिक ठरविण्यासाठी Jan 1966 हा दिव आधारभूत ठरविण्यात यावा.
2) मतदार याद्या तयार करण्यासाठी 1971 हे आधारवर्ष मान्यता यावे.

Date

3) 1966 पूर्वी आसाममध्ये आलेले 1967 च्या मतदारयादी आलेल्या नागरीकांची नावे पुढे मतदार यादीत राहावे

4) 1971 नंतर आलेल्या परकीय नागरिकांचा शोध घेऊन कारवाई करण्यात यावी.

5) आसाममधील सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक परंपरा टिकवणे राज्यघटना विधीमंडळ प्रशासनाचे महत्वाचे कार्य

विधानसभेबरोबर लोकसभा निवडणूका घेण्यात याव्या आसामच्या आर्थिक विकासासाठी तेल शुद्धीकरण विहीर IIT college निर्माण करावे.

कराराची अंमलबजावणी करण्यासाठी समिती स्थापन करावी.

करारामुळे आंदोलन थांबले हिंसाचार कमी झाला प्रफुल्लकुमार महंतो हे मुख्यमंत्री झाले. दहशतवादाचा अंत झाला परंतु घुसखोरी समस्या आजही आहे.